

DELAVEC

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Gradišče št. 2.

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članstvo izvod po 1.— Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Internacionalni strokovni kongres v Parizu.

V času težke gospodarske krize in poostrenih napadov kapitalističnega razreda na povojne pridobitve se sestanejo zastopniki 15milijonske strokovne internacionale na kongres v Parizu. Kongres bo zboroval od 1.—6. avgusta. Proletariat vseh dežel gleda na ta kongres poln pričakovanja, da bo internacionala odločno odgovorila reakciji, da bo določila najprimernejšo pot bodočih bojev in da nam bo dala pregled naših in sovražnikovih sil. Praktično delo kongresa bo reševalo dnevna organizacijska vprašanja, miselno delo pa bo združilo voljo mas, katerih samozavest in odporno silo je treba podkrepiti.

Na Balkanu smo delavci vsak dan v nevarnosti, da nam bodo gospodje vzeli še to, kar imamo. Nič čudnega ni ta balkanska reakcija, ko vidimo, da so v vseh, tudi v naprednejših državah ogrožene socialno-politične pridobitve delavstva. Dolgotrajna gospodarska kriza je v večini dežel ustvarila zelo resen položaj. V sosednji Avstriji, Češki in Nemčiji je stalna večja ali manjša brezposelnost, v Angliji je danes brezposelnost več, kakor jih je bilo pred veliko letov. V Franciji, kjer je našlo kruha tudi mnogo slovenskih delavcev, se vedno bolj širi brezposelnost. V Italiji so skrajno slabe razmere v kovinski in tekstilni industriji.

Z racionalizacijo dela postaja vedno večje število delavcev brezposelnih. Kakor naša Trboveljska družba, tako iščejo svetovne kapitalistične družbe pota in načina, kako povečati svoje profite in produkcije pri manjšem številu zaposlenih delavcev.

Pri nas večinoma ni obratnih zaupnikov. V sosednjih državah je

imelo delavstvo vsa ta leta močne obratne svete, ki imajo pravico ne samo ščititi delavca pred šikaniranjem, temveč tudi soodločati pri gospodarstvu podjetja. Buržuji danes preiščujejo, kako bi omejili pravice teh obratnih svetov.

8-urnik ni utrjen, temveč ga je treba znova in znova braniti v napornih bojih.

Za vsa ta in podobna vprašanja bo internacionalni kongres določil praktične bojne metode.

Dočim bo torej en del kongresa posvečen tem vprašanjem, se bo kongres bavil tudi z organizacijskim vprašanjem. Kajti brez dobrega, udarnega organizacijskega aparata ni uspeha v boju.

Glede organizacijskega vprašanja so stavile avstrijske strokovne organizacije več predlogov, v smislu katerih naj bi se tesneje združile posamezne poklicne organizacije v svoje poklicne internacionalne zveze (živilske itd.). V smislu teh predlogov naj bi se sploh cela internacionala reorganizirala tako, da bo mogla hitro in dejansko podpirati delavstvo v velikih bojih. V zadnji številki smo priobčili en tak predlog o mednarodni podpori v mednarodnih bojih. Stavljeno je tudi predlog, da se premesti sedež internacionale iz Amsterdama kam drugam. Vzpričo napetege svetovnega položaja se bo kongres bavil tudi z vprašanjem vojne nevarnosti. Ne potrebujemo ponovnih fraz proti vojni, temveč praktične mere za preprečenje nove vojne.

Tako bo napravila naša internacionala velik korak naprej, k tesnejšemu internacionalnemu združenju delavstva vseh dežel, vseh strok in vseh poklicev.

Komu služi vlada?

Ministrstvo za socialno politiko je pod ministrom dr. Gosarja izdelalo predlog pravilnika o volitvah in funkcijah delavskih obratnih zaupnikov.

Ta predlog je bil zelo nejasen. Delavske strokovne organizacije so stavile razne izpreminjevalne predloge, po katerih ne bi mogli delodajalci izigravati pravilnika v škodo delavstva.

Nova vlada je pa sploh spravila ta pravilnik v koš in sicer na zahtevo Trgovske, industrijske in obrtne zbornice, ki pravi, da je ta pravilnik za delavstvo predober.

»Trgovski Glasnik«, centralno glasilo jugoslov. trgovcev in kapitalistov piše, da je ministrstvo spravilo predlog pravilnika v miznico zato, ker se je po protestu gospodarskih

skupin prepričala vlada, »da bi pretirana uporaba zakona o zaščiti delavcev bila v slabem skladu z interesi gospodarstva naše države«. »Trgovski Glasnik« zlasti protestira proti oni odredbi pravilnika, po kateri se predvidevajo obratni zaupniki v podjetjih z do 20 delavci. Ta odredba je po mnenju tega kapitalističnega glasila usodna, ker bi »upropastila ta obrtna podjetja« (!)

Torej tako cinično govoré gospodje, da preti pogin našemu gospodarstvu radi tega, ker so za delavstvo predobri socialni zakoni! Izvolitev obratnih zaupnikov bi pomenila pogin obrti!

Tako se pač upajo govoriti kapitalisti samo tam, kjer je delavstvo razcepljeno in kjer vodi državo vlada, ki ne štiti slabih, temveč služi gospodi!

Ali pogin — ali boj?

Dne 14. julija 1927 zjutraj je bilo nabito v vseh revirjih TPD, da so trgovci in obrtniki sklenili s 15. julijem ustaviti vsak kredit rudarjem. Pravijo, da so morali ta korak podvzeti, ako nočejo gospodarsko propasti. Rudarji in rudarske žene se vprašujejo, od česa bomo pa sedaj živeli? 70% jih je, ki ne zaslužijo toliko, da bi mogli svoje družine preživljati. Od teh jih je 20%, katere družba po svojih konzumih oskrbuje in ki že leta ne vidijo v svojih plačilnih listkih ničesar, razun 2krat 00. Število teh se vedno množi. No, in učinek tega;

rudar zasluži s 5člansko družino ob reduciranih šitih 600 Din mesečno. Odbije se mu 120 Din, ostane za preživljanje 480 Din. To ne zadostuje, gre k trgovcu: prosim dajte mi na kredit! In dal mu je, ali ko je uvidel, da mu ne bo mogel plačati, mu je kredit ustavil. Sedaj gre v rudniški konzum. Tukaj pa pa ima družba v rokah. Da mu toliko, kolikor zasluži. Ali je to dovolj za preživljanje njega in njegove družine, to nje ne briga.

Pa zakaj je tako? Ali je rudar v svobodni zemlji tako len postal, da ne zasluži več? Ne, statistika pravi,

da sedaj v svobodni zemlji za 40% več stori, kakor prej v tujem robstvu. Ali beseda svoboda izkoriščanja nacionalnega in mednarodnega kapitala, je postala bridka resnica. Dobički TPD gredo v milijarde, dolgovi rudarjev pa v milijone!

Rudarji, sedaj smo pred alternativno:

Ali poginemo — ali se pa z organizacijo borimo za zboljšanje svojega obupnega položaja.

Razmere v steklarski industriji.

»Splošna Delavska Zveza Jugoslavije« je poslala Delavski zbornici spodaj sledeče poročilo s prošnjo, da Delavska zbornica pomaga strokovni organizaciji za zboljšanje delavskega položaja.

Steklarji v Zagorju se zlasti pritožujejo proti redukciji šok-tarife ter proti kvalitativnemu in kvantitativnemu povišanju istih. Po uvedbi ameriškega sistema dela je zaslužek steklarjev v 12 dnevih isti, kakor je bil prej v 7 dnevih.

Vročinska doklada (Hitzzulage) za mesec julij, avgust in september se je ukinila v Zagorju in Hrastniku. Doklada je obstojala iz 1/2 l kisle vode ali pa mesto tega denar za to vrednost. Značilno je to, da steklarji v Rogaški Slatini še vedno dobivajo na podlagi dogovora z dne 18. julija tl. to doklado. Zahtevajo slej ko prej vročinsko doklado.

Steklobruscem se ne plačuje priznani dopust v celoti, kakor to znaša gosposka dnina, dopust sicer še imajo ali plača se jim za 30% manj.

Odškodnina za zgubljeni čas (Verгүйungen) v slučaju pokvarjene peči ali drugih tehničnih ovir, se je že po večini ukinila.

Steklarji v Rogaški Slatini se pritožujejo zlasti:

Proti šok tarifi t. j. proti onim desetim kategorijam v katere spadajo vse vrste stekla. Po redukciji je razmerje sledeče: 1/5 l, 1/8 l, 1/10 l, 1/12 l itd. sedaj pa za isto ceno 1/10, 1/10, 1/12, 1/16 itd.

Vrči (hohe Krüge) 1. l so tu v 6. kategoriji 1/12 l kozarci (kalčke) 24 komadov, prej 20 komadov.

Ramptstutzen od 300 do 400 kom. jih manjka po 100 komadov najmanj do 50 komadov, (Leichte Becker) in drugi Vardarbecker, Vardarstutzen pa manjka po 200 kom itd. N. pr. Vardarstutzen se je do sedaj izdelovalo za en šek 30 kom. a Din 6.55, po redukciji se jih pa izdeluje 50 kom. za plačo Din 8.85. Za slabo steklo, počeno itd. se ne plača nič, ako se reklamira, tedaj je možnost, da se nekaj povrne. Steklobrusci so prikrajšani po redukciji za 2 para pri komadu in zahtevajo druge cene. Splošne pritožbe so čez slab material.

Za čezurno delo strugarjev se plačuje samo 20%.

Pritožbe v Hrastniku so zlasti proti delovodji g. Ertlein-u v pletarni za balon. V tej pletarni delajo de-

lavke dnevno 12—16 ur, zaslužek v 14 dnevih je od Din 150—300.

Pletilec Anželin je zaslužil maja meseca Din 291, junija pa Din 157. Od 17. junija dalje pa se je zmanjšala plača še za 10% pri delavkah, pri mojstrih pa za 15%. (Plačilne listke in tozadevni razglas prilagamo.)

Materijal za pletenje steklenic morajo delavke same kupovati od tovarne. Ako je material slab, tedaj se jih za to kaznuje, s tem, da se jim ne plača po dogovoru. Slučaj Kmetič Frančiška, kateri se je odtrgalo od zaslužka Din 70 kot kazen za kupljeni slab material. Delovodja g. Ertlein se proti delavkam poslužuje tudi klofut, tako so bile že čestokrat oklofutane delavki Omerzi in Mravrer in dr. Psovke, kakor presice, kurbe so na dnevnem redu.

Na piskreni peči (Kölbmacher) so reducirani od dnevnega zaslužka Din 25 na Din 20.

Čezurno delo se ne plačuje s 50%, temveč samo s 30%, zlasti velja to za kovače in mizarje.

Schmelzerknechti so imeli dnevno plačo Din 50, do aprila 1926, za Surno delo, od aprila meseca dalje pa se je uvedlo 12urno delo ter se plača Din 60.

V steklarski koloniji stanuje okroglo 130 družin v približno 400 osebami. Nimajo nobenega vodovoda, pitno vodo dobivajo iz kemične tovarne ter so vedno odvisni od dobre volje ravnateljstva kemične tovarne. Žene morajo čakati po cele ure pred vodovodom, da pridejo na vrsto. Ravnatelj Abj je že čestokrat obljubil zaupnikom, da se bo vodovod napravil. To obljubo je ponovil tudi pred inšpektorjem dela pri neki tozadevni intervenciji. Ali vse to je ostalo le pri obljubah. Steklarji odločno zahtevajo, da se jim da pitna voda v kolonijo.

Za mladoletne delavce in delavke (odnašalci stekla) naj se odpravi pri razkladanju porcelana v bodoče, da ne bodo otroci delali to delo, ter prenašali tovore z naloženim porcelanom v skladišče, ker je nevarnost, da si polomijo noge. Za to delo naj se uporablja odrasle osebe. Na večno predbacivanje, da češki in nemški steklarji delajo bolje in več, ne verujejo. Pripravljeni pa so, da si gredo to delo ogledat, ako je ravnateljstvo tovarne pripravljeno plačati potne stroške.

Premislite te številke!

V Berlinu je izšlo do sedaj izpod peresa Vojtinskega pet dragocenih knjig pod naslovom »Svet v številkah«. V teh knjigah imate podatke o vsem na tem svetu. Posebna knjiga nosi naslov »Delo«. Tu imate vse podatke o veličini delavskega razreda o vseh njegovih bojih, o celem razvoju njegovega socialnega položaja itd.

V »Delavcu« bomo priobčili nekaj podatkov, po katerih si bo m. vsakdo ustvaril jasno mnenje, po kateri poti moramo iti slovenski delavci, da bo naša stvar zmagala.

1. Koliko je pravih proletarcev? (Proletarec je oni človek, ki se živi samo od prodaje svoje ročne ali duševne delovne sile.)

Rusija	7,000.000
Nemčija	19,500.000
Anglija	16,330.000
Francija	10,000.000
Čehoslovaška	3,775.000
Madjarska	1,800.000
Belgija	2,265.000
N. Avstrija	2,000.000
Bolgarija	580.000
Švica	1,154.516
Finska	850.000
Danska	955.000
Norveška	590.000
Sev. ameriške države	30,500.000
Angleška Indija:	
a) poljedelskega prol.	23,300.000
b) drugega prol.	14,212.000
Skupaj	37,512.000
Avstralija	1,661.973

Prava naša domača
Kolinska cikorija
Uamjamči
pristnost in jakost!

Za te dežele je stopnja proletari-
zacije sledeča:

Dežela	Število proletarcev na 100 pridobitnih ljudi
Belgija	73
Avstralija	71
Amerika	70
Danska	63
Avstrija	63
Švica	62
Nemčija	61
Norveška	59
Finska	58
Česka	56
Madjarska	55
Francija	48
Bolgarija	23

Dežela	na 100 pridobitnih ljudi proletarcev			
	v poljed.	v rud.	v prom.	v svob. poklicih
Belgija	53	87	55	—
Amerika	25	93	75	82
Danska	59	76	68	62
Avstrija	37	82	62	29
Švica	25	74	74	74
Nemčija	36	82	67	57
Česka	40	83	83	56
Finska	51	85	—	—
Madjarska	46	68	60	—
Francija	32	60	47	50
Bolgarija	15	62	50	80

V največjem delu Evrope se giblje
procentni odstotek proletariata v po-
ljedelstvu od 32—37%.

Dežele z izrazitim kapitalističnim
gospodarstvom v Evropi sta **Nem-
čija in Belgija.**

Francija je država z malim obra-
tom.

(Dalje prihodnjic.)

Pekovska obrt v Jugoslaviji.

V zadnji številki »Delavca« smo
obelodanili razmere v pekarski obrti
v Italiji. Med drugim smo poudarili,
da se tendenca za industrijaliziranjem
fabrikacijske dobave kruha, silno po-
časi razvija. Isto velja za Jugoslavijo
— morda je v tem pogledu Jugosla-
vija še na mnogo nižji stopnji — z
malo izjemo v Sloveniji. Vzemimo
za konštatcijo Ljubljano. Imamo nekaj
nad 40 pekarn. Od teh je le 6 par-
nih, vse druge pa se zvijajo v krčih,
ter kriče po moderniziranju, ker njih
stanje — tudi higijensko — že davno
ne odgovarja mestu, kakor je Ljub-
ljana in modernemu napredku. Me-
rodajni faktorji, ki so postavljeni v
svrhu splošne ljudske koristi, naj bi
ob priliki ogledovanj raznih obratov,
posvetili nekoliko več pažnje pekar-
nam, katere spadajo v resort prvega
najvažnejšega predpisa higijene. De-
lavstvo, ki je zaposleno po pekarnah,
pa naj se zaveda tega: čim bolj bo
strnjeno med seboj, močnejše bo in
tem več pravic si bo priborilo.

Če se ozremo na Hrvatsko, pride
v poštev kot moderno mesto edino le
Zagreb, kateri pa je v tem pogledu
in v mnogih ozirih še na slabšem ka-
kor Ljubljana. Krivda temu je na eni
strani meščanstvo samo, ki vedno
le kritizira slabo delavo peciva, ne
zna ali pa si neče z javnim ali kakim
drugim protestom pomagati. Na drugi
strani pa nosi krivdo delavstvo, za-
posleno v tej obrti, ker je nesložno
in razcepljeno po 30% v dve organi-
zaciji, ostalih 40% pa je indiferentov.
O številu peči in dnevne produk-
cije kruha, peciva nimamo na razpo-
lago štatistike.

Vsa druga mešta, Beograd, Sara-
jevo, Mostar, Niš, Skoplje i. dr., stoje
še tako daleč od higijenskih predpi-
sov, da je nečuvšen škandal, katerega
pripisujemo na račun ministra za hi-
gijeno in narodno zdravje. Kdor je bil
že v Beogradu in si bolj pozorno o-
gledal tamošnje takozvane »hlebar-
nice« temu se ni ustavil apetit do
kruha in peciva samo v Beogradu,
ampak je pri spominu na Beograd, tu-
di v našem domačem kraju podvomil,
o higijenski čistoti v pekarnah in pe-
civu.

2. Nočo delo v pekarnah.

§ 19. Zakona o zaščiti delavcev
pravi: Izraz »noč« znači razdobje naj-
manj 11 neprekinjenih ur, v katerega
mora spadati čas od 10. ure zvečer
do 5. ure zjutraj. V pekarnah v kate-
rih je nočno delo prepovedano, se
smatra izjema, da mine noč ob 4. uri
zjutraj. Ta zakon je bil proglašen in
objavljen od strani zakonodajnega
odbora narodne skupščine kraljevine
Srbov, Hrvatov in Slovencev na pod-
stavi člena 130. ustave, sklenjen na
29. redni seji, ki se je vršila, dne
14. decembra 1921 v Beogradu in ka-
terege so podpisali, kralj, minister
pravde dr. L. Marković, Nikola Pa-
šić in ostali ministri.

Poglejmo sedaj, kako se ta zakon
izvaja in v koliko se gorenji podpisi
tega zakona upoštevajo.

Ozrimo se najprvo po pekarnah v
mestnih centrih po Sloveniji. Doka-
zano je, da ravno po večjih pekarnah
— posebno v Ljubljani — garajo pek-
ovski pomočniki po 12—14 ur in še
več, ne da bi imeli pekovski mojstri
od merodajnih oblasti, to protizako-
nito podaljšanje delovnega časa, pri-
javljeno in dovoljeno. Konkurenca za
dobavo odjemalcev kruha je med pe-
kovskimi mojstri tako nesramna, da
jo ne moremo primerjati niti čifutski.
Nič ne bi imeli proti, če bi se konku-
riralo na cenah kruha in peciva. Kajti
skrajni čas je že, da bi pekovski moj-
stri vendar že enkrat prenehali s svo-
jim oderuskem navijanjem cen kruhu.
Dokazov za to je na razpolago. Na-
vajamo samo enega. V zadnjem času
so cene moki nekoliko poskočile in
kaj so storili pekovski mojstri? Po-
dražili so kruh takoj za 50 para pri
kg, kljub temu da so imeli — in to
smelo trdimo — vsaj večji pekovski
mojstri po 2—4 vagone moke po sta-
ri ceni v zalogi, katero so si nabavili
že mnogo preje, preden so cene moki
poskočile. Poglejmo si tudi nekoliko
bližje masne dobičke teh pek. moj-
strov. Večje pekarne, kakor Dolinar,
Kavčič, Bizjak i. dr. so delale, mini-
malno vzeto, dnevno po 1000—3000
Din dnevnega čistega dobička in sicer
pred podražitvijo kruha in peciva.
Primerjajmo k gorenjemu dobičku še
čisti dobiček 50 para pri kg, katerega
»zaradjujejo« pri sedanjem podraže-
nem kruhu, pa si bo pekovski po-
močnik lahko sam predočil sliko, ka-
ko masne dohodke imajo pek. mo-
jstri, katere jim ustvarjajo, kdo . . . ?
10-, 12- in 14urni garači, jetični, po-
habljeni, razcapani, beraško plačani
in nezavedni kuliji — pekovski po-
močniki. — Nič nismo torej proti kon-
kurenci za znižanje cen pri kruhu,
ampak smo proti izkoriščanju pekov-
skega pomočnika, katerega se uni-
čuje, slično vodni sili, ki goni turbino
noč in dan. Kadar pa se ta turbina
vsled prevelikega in neprestanega
napora izrabi, se jo samoobsebi u-
mevno, zamenja za novo, katero pa
po krajši ali daljši dobi neprestanega
napora čaka isto, kakor njeno pred-
nico. Ravno tak je pek. pomočnik.
Ravno tako, kakor vodno turbino,
se ga izkorišča do zadnjega, dokler
ga ne zapuste one človeške sile, s
katerimi ustvarja svojemu gospodarju
— nikdar sitemu kapitalistu — o-
gromne profite. Kadar pa so njegove
sile izčrpane do skrajnosti, tedaj se
ga odpusti iz službe — zamenja se ga
za novo, mlajšo, čvrsto silo — ne ozi-
raje se, kako bo ta do onemoglosti
izčrpan pekovski pomočnik eksisti-
ral, s čim si bo kupil vsakdanji kruh
in kako bo zadovoljil svojo strada-
jočo družino, kam bo položil svojo
trudno glavo na stara leta — ob veri,
ko ga zapuščajo zadnje človeške
moči. —

Če se ozremo še nekoliko po pe-
karnah in po ostali Jugoslaviji, bomo
videli ene in iste neznosne razmere,
ki upropaščajo in silijo v pogubo pe-
kovskega pomočnika. Isto tako vso
k tej stroki spadajočo mlajšo genera-
cijo, katero se izkorišča celo po 18 ur
dnevno.

Beograjski pekovski pomočnik
zgleda kakor kmetska nevesta, ka-
tero odpelje ženin iz njene vasi v
svojo, kjer ostane do smrti, pri enem
in istem trdem in napornem delu. Po
beograjskih hlebarnicah vidimo pe-
kovskega pomočnika zaposlenega pri
delu, sleherni dan, vsako uro in ob

kakoršnem času, ko stoji s skrivlje-
nimi nogami in upognjenim hrbtom —
liki 90 letnemu starcu — pred pečo,
ali pri mesitvi. Izgleda, da se beo-
grajski pekovski pomočnik, ob priliki
nastopa nove službe, za gotovi čas
oženi s svojim pek. mojstrom, ki mu
da svojo »Balo« v obliki postelje, na
praznih vrečah od moke in on spi kar
v pekarni na peči, kakemu kotu, v ka-
terem se najbrže zbirajo ščurki, ali
pa na »garbu«. V tem konfortnem
položaju izrabljajo tamošnji pekovski
mojstri pekarskega »kalfa« na ta na-
čin, da ga gonijo na delo ob vsakem
času. Če n. pr. zmanjka ob 2. uri po-
poldan kruha, hajdi »kalfa« i zamesi
od 10 litara. Razumljivo je, da ta
»kalfa« mesi in peče, na prvi ukaz
svojega poslodavca. In v ta **serbesi-
stem** so uvedli beograjski pekovski
mojstri, pekovskega pomočnika, kateri
so sedaj slični v zapadnih državah,
kolodvorskim ali uličnim »Bonbonier
Automatom«, ki mehanizirajo že pri
malem pritisku brezhibno.

Slično je v Zagrebu in po ostalem
jugu. Pa tudi Ljubljana in Slovenija
ne prednjači mnogo s svojimi 6. timi-
parnimi pečmi, severnemu sistemu in
severno kulturo. Resnici na ljubo, nam
mora to vsak pekovski pomočnik,
vsak strokovnjak in tudi vsak pekov-
ski mojster priznati.

Zveza živilskih delavcev, zaگو-
tavlja svojemu članstvu, da bo izko-
ristila vse merodajne institucije, da
pride temu izkoriščanju, nedostat-
kom, nemodernemu in nehigijenske-
mu sistemu v oko.

Inšpekcija dela in Delavska zbor-
nica bo morala iti zvezi z vsemi pri-
pomočki na roko, da bomo v stanju
izdelati obširno in točno poročilo ju-
goslovanske pekovske obrti, o nedo-
statkih in izkoriščanju pek. pomoč-
nikov in vajencev s strani pekovskih
mojstrov.

Najbolj pa nam bodo pomagali,
najtočnejša poročila se bodo izdelala
in največ uspeha bo, če se pekovski
pomočniki oprimejo in oklenejo svoje
strokovne organizacije. Zato kličemo
slehernemu pekovskemu pomočniku:
predpogoj, za odpravo vseh nedo-
statkov v pekovski obrti je:

1. Močna, razredno zavedna, di-
sciplinirana strokovna organizacija,
v kateri mora biti vsak pekovski po-
močnik, vajenec ter vsak v pekov-
skem obrtu zaposlen delavec ali de-
lavka.
2. Disciplinirano, razredno zaved-
no organizacijo ne tvorijo člani, ka-
teri samo članske prispevke v redu
plačujejo. Tudi ne demagogi, to so
oni, kateri samo kričijo in kritizirajo,
ne da bi bili s prstom mignili za or-
ganizacijo, ali doprinesli vsaj eno
zrtev. Pravo organizacijo tvorijo le
oni člani, kateri se poleg redno vpla-
čujočih članskih prispevkov udele-
žujejo redno in točno sej — ako so v
to poklicani — sestankov, shodov in
akcij, oni ki se ne odtegujejo delu v
organizaciji, ampak vršijo agitacijo
za pridobivanje novih članov, raz-
mišljajo o čimkoristnejši strokovni
taktiki — **ne demagoško politični** —
pišejo v naš delavski list, ter oči-
ščajo organizacijo raznih gobavih de-
magogov in škodljivcev.

Pozivljamo torej slehernega pe-
kovskega pomočnika, vajenca in ži-
vilskega delavca, da pristopi v našo
organizacijo, da skupno skujemo ve-
liko, nerazdružljivo in jeklenomočno
verigo živilskih delavcev, katero se
ne bo dalo streti. Katera bo v stanju,
da si zagotovi svoj živiljski obstoj,
zboljša socialno zakonodajo in poma-
ga graditi in premagati trnjevo pot, v
našo bodočo državo — proletarcev.
I. T.

Domači pregled.

Iz kraljevstva finančnega kapitala.
Po poročilu zveze denarnih zavodov
je bilo stanje jugoslovanskih
bank v preteklem letu sledeče:

Na Hrvatskem je bilo 152 bank,
od teh 32 v Zagrebu. Vplačan kapital
zagrebških bank je znašal 532 milij.
Din, rezervni fondi 197 milij. Din,
hranilne vloge 3,040 milijonov Din.
Samo »Prva Hrvatska Štedionica« v
Zagrebu je imela 1,357 milij. Din hra-
nilnih vlog. Zagrebške banke so iz-
plačale svojim delničarjem dividen-

VSAKOVRTNA OBLAČILA

za gospode in dečke po
najnižjih cenah edino le pri

JOS. ROJINA, LJUBLJANA.

do v znesku 75 milijonov Din. Vred-
nost njihove nepremičnine je znašala
178 milijonov Din. V ostali Hrvatski
je imelo 120 bank 75 milijonov Din
vplačanega kapitala, 23 milijonov Din
rezervnih fondov in 384 milijonov Din
hranilnih vlog. Dividenda teh bank je
znašala 11 milijonov Din, nepremič-
nina 10 milijonov Din.

V **Dalmaciji** je bilo 13 bank z 21
milijoni Din vplačanega kapitala, 6
milijoni Din rezervnih fondov in 83
milijoni Din hranilnih vlog.

V **Bosni** je bilo 77 bank s 187 mi-
lijoni Din vplačan. kapitala, s 50 mi-
lijoni Din rezervnih fondov in 354 mi-
lijoni hranilnih vlog. Dividende se je
izplačalo 24,700.000 Din.

V **Sloveniji** je bilo 11 bank s 94
milijoni Din vplačanega kapitala, s
23 milijoni Din rezervnih fondov in
576 milijoni Din hranilnih vlog. Divi-
dende so dobili gospodje delničarji 13
milij. Din.

Finančni kapital je torej najmoč-
nejši na Hrvatskem in sicer v Zagre-
bu. S pomočjo tega kapitala vzdržuje
buržuazija svoje gospodarske-social-
ne in politične pozicije. A delavski
razred hlapčuje temu kapitalu.

Bombažna industrija v Sloveniji.

Že pred vojno smo imeli v Slove-
niji znatno bombažno industrijo, ki
pa se je tako izredno razvila šele po
vojni. Ustanovljenih je bilo več novih
podjetij, stara pa so se razširila. Pred
vojno smo imeli v Sloveniji samo dve
predilnici in dve tkalnici, po vojni pa
se je ustanovilo 3 tkalnice, več belil-
nic in apretur ter tovarna bombažnih
tiskanin. Leta 1918. ob prevratu smo
imeli v bombažni industriji samo 860
statev, danes jih imamo že 2166. Šte-
vilo statev se je torej po vojni po-
večalo za 152%, kar je izredno veli-
ko. In v kratkem se zopet ustanovi
nova predilnica in tkalnica v Kočev-
ju. Čehi se interesirajo tudi za usta-
novitev nadaljnjih podjetij.

Danes razpolaga tekstilna indu-
strija v Sloveniji (2 predilnici) s
57.182 vreteni ter (5 tkalnic) z 2166
statvami, kar pomeni, da imamo v
Sloveniji 51% celokupnega števila
vreten v celi državi ter 38% vseh sta-
tev v državi. Pri tem je treba še upo-
števati, da delajo tovarne večinoma
radi prezaposlenosti v dveh šitah in
moramo prav za prav računati s
144.000 vreteni.

Obe predilnici kakor tudi tkal-
nice so prav močna podjetja in raz-
meroma prav velika; saj pride po-
vpredno na 1 predilnico v Avstriji
12.100 vreten, v Italiji 9400, v Česko-
slovaški pa 40.000 vreten.

Štatistika bombažne industrije v
Sloveniji bi dala sledečo sliko: 57.182
vreten, 2166 statev; poraba sirovega
bombaža 22.500 bal letno, produk-
cija prediva 3.650.000 kg, tkanin
23.000.000 m; motorična sila 6110 k.
s., zaposlenih je 3470 delavcev.

Podjetja te stroke so:

1. **Jugoslovanske tekstilne tvor-
nice Mauter d. d.** Podjetje ima pre-
dilnico v Litiji ter tkalnico v St. Pav-
lu pri Preboldu. Predilnica je bila
ustanovljena leta 1886. Tkalnica pa
leta 1831., oziroma leta 1870. Podjetje
je postalo d. d. leta 1923. Do l. 1923.
so bile tvornice last »Vereinigte öster-
reichische Textilindustrie A. G.«
Podjetje ima: 36.880 vreten, 490 sta-
tev, porabi letno 14.000 bal bombaža
ter producira 2.400.000 kg prediva,
5 milijonov metrov tkanin, motorna
sila: vodna 80, parna 1500 k. s., de-
lavcev ima 1250. Podjetje dela skoro
izključno za domači trg.

2. **Bombažna predilnica in tkal-
nica Tržič Ed. Glanzmann & And.
Gassner.** V Tržiču se je razvila jako
lepa industrija, največje industrijsko
podjetje pa je omenjeno, ki je bilo
ustanovljeno leta 1885. Soustanovi-
telj te tvrdke g. And. Gassner je bil
znana in zaslužna gospodarska osebnost
v Sloveniji. Predilnica podjetja
ima 22.302 vreteni, tkalnica pa je naj-

Dobri in pošteni dohodki

vsakomur in povsod na razpolago:

Brezplačna pojasnila:

FRAN KOS, LJUBLJANA,
Židovska ulica 5

večja v Sloveniji, saj ima 614 statev. Poraba bombaža na leto znaša 8—9000 bal. Producira: prediva 1,250.000 kg, tkanin 6,100.000 m. Podjetje tudi izvažna na Balkan in Orient. Podjetje zaposluje 1000 delavcev in je zanje napravilo več socialnih naprav. Motorna sila 3500 HP, katero daje večinoma lastna električna centrala.

3. Jugoslovanska češka tvornica bombažnih tiskanin, d. d. v Kranju je bila ustanovljena leta 1924. in se izredno hitro in ugodno razvija. Tvornica ima 487 statev ter porabi za izdelavo circa 7 milijonov tkanin okoli 700.000 kg prediva. Poleg tkalnice ima tudi tiskarno za bombažev blago s 3 tiskarskimi stroji (z vsemi zvrstmi spadajočimi stroji ter barvarno in znaša produkcija letno 10 milijonov merov. Delavcev je zaposlenih okoli 650 ter ima okoli 600 k. s.

4. Mariborska mehanična tkalnica in apretura Doctor in drug. Ustanovljena leta 1922; izdeluje pisano blago. Ima pa 450 statev in letno producira 3,5—4 milijone metrov. Delavcev ima zaposlenih 350 do 400. Število k. s. je 300 elektromotor.

5. Šlihtovna in mehanična tkalnica E. Zelenka & Comp. datira iz leta 1922. V tovarni ima 125 statev, ki izdelujejo letno 1,100.000 m tkanin, za kar porabi 100.000 kg preje. Zaposlenih je okoli 100 delavcev in stroji delajo z motorno silo 80 k. s.

6. Mariborska tekstilna tvornica d. o. z., Maribor ima poleg tkalnice v Varaždinu v Mariboru belilnico in apreturo. Beli in apretira letno 3,400.000 m in še 160.000 kg prediva. Zaposlenih ima 95 delavcev, motorna sila je 150 k. s. Podjetje, ki je bilo ustanovljeno leta 1922., namerava v najkrajšem času pridružiti svojemu mariborskemu obratu barvarno.

Kakor je videti, se je bombažna in sploh tekstilna industrija začela ugodno razvijati po vojni. Leta 1924. je bilo v bombažni industriji zaposlenih le 2600 oseb, danes jih je 3500, torej za 35% več. Večino delavstva v tekstilnih tvornicah tvorijo ženske.

Kakor smo že v začetku članka omenili, je zaposlenost bombažne industrije prav dobra.

Plače in delovni pogoji delavcev so pa nasprotno skrajno slabi.

Tu bo morala naša »Splošna Delavska Zveza Jugoslavije« zastaviti vse sile, da z organiziranim delavstvom zboljša socialne razmere. Tu se kapitalisti ne morejo izgovarjati na krizo, ker je ni. Delavci naj to uvažujejo, ako hočejo samim sebi dobro. V organizacijo in z organizacijo v boj.

Opozorilo rudarjem.

Kakor se nam poroča, so se nedavno v nekaterih rudarskih krajih pojavili neki agentje, ki so nagovarjali rudarje za potovanje v Belgijo.

Da bi kdo ne nasedel in ne trpel po nepotrebnem škodi, opozarjamo, da je do preklica vsako dopotovanje rudarjev v Belgijo sploh prepovedano. Kakor smo poučeni, je prepoved tako stroga, da belgijski konzulat pod nobenim pogojem ne sme niti vidirati potnih listov rudarjem.

Za delavce vseh ostalih strok, ki mislijo potovati v Belgijo pa velja, da si morajo preskrbeti predhodno potrdilo belgijskega delodajalca, da so sprejeti v delo, priložiti prošnji na ministrstvo zunanjih zadev, ki se vložijo na pristojnem belgijskem konzulatu, npr. zdravniški list, 2 fotografiji in navedeno potrdilo delodajalca. Minister izda nato konzulatu nalog za vidiranje potnega lista, če smatra dopotovanje prosilca-delavca za primerno.

Neglede na to, da rudarji sploh ne morejo potovati v Belgijo je, kakor se vidi, tudi za druge delavce potovanje tje zelo otežkočeno.

Gospodarstvo ali kaj?

Kakor posnemamo iz gospodarskih poročil, je uprava mesta Beograda naročila velike množice kock in obrabnikov iz granitnega kamna za tlakovanje ulic in cest — na Češkoslovaškem! Cestne razmere v Beogradu so take, da so v to svrhu tamkaj res potrebne ogromne količine tega materiala in je torej popolnoma v redu, če misli beograjska občina svojo »kaldrimo«, na kateri si vsak Evropejec lahko prizrežne jezik, modernizirati in drugače blatne ali prašne ulice in ceste tlakovati.

Toda kaj se je zgodilo? Ko je prišla prva pošiljka granitnih kock iz Češkoslovaške, se je izkazalo, da je blago slabo in nerabno. Nato je mestna uprava šla in je vso nadaljno dobavo preklicala in naročila nadaljno dobavo tega blaga v Avstriji.

Nastal je mučen incident, kajti trgovinski ataše pri češkoslovaškem poslanstvu v Beogradu je počel mestne uprave — razumljivo — precej pisano gledal. Kako se bo zadeva izgladila, nas ne zanima, dejstvo pa je, da je v čašo šampanjca, s katerim se je v svojem debelem prijateljstvu jugoslovanska in češkoslovaška buržuazija — seve ne na svoje stroške — pri številnih banketih napajala, padla precej debela kaplja grenkega pelina.

Temu fatalnemu incidentu bi se beograjska gospoda bila prav lahko izognila, kajti granitnih kock ni bilo treba naročiti ne na Češkoslovaškem in ne v Avstriji, ker imamo v lastni državi v Mariborski oblasti granita v izobilju, ki je vrhutega prvovrsten tako, da v vsakem oziru češkoslovaški in avstrijski granit prekaša. Poleg tega se na primer v Ljubljani vsakdo lahko prepriča, da je tudi izdelava kock in obrabnikov iz naših krajev dovršena.

Izvrsten domači granit in brezposelnost v lastni državi je beograjska gospoda enostavno prezrla in ker je mestna uprava beograjska v zelo ozkih stikih z vlado, ki je tudi dovolila občini najetje posojila v tlakovalne svrhe, je jasno, da se je v tem slučaju izvršilo naročilo v inozemstvu z vednostjo vlade. Tako postopanje je tembolj nerazumljivo, ker vsaka država gleda, da kolikor mogoče manj uvažna in kolikor mogoče več izvažna, ker se pri malem uvozu in velikem izvozu narodno premoženje in stem splošno blagostanje večja, pri velikem uvozu in malem izvozu pa manjša, ker v zadnjem slučaju roma denar iz države in se ne povrne več ali pa le pod zelo težkimi pogoji. To je tako enostavna filozofija narodnega gospodarstva, da jo more razumeti vsak analfabet. Razumejo jo povsod, izjemo tvorijo v tem samo merodajni krogi pri nas.

To ni gospodarstvo, to je konfuzija, ki da misliti in mnenje širokih plasti prebivalstva o takozvanem balkanizmu in z njim zvezane korupcije le utrjuje. —n.

Mednarodni pregled.

Iz železne internacionale.

Po kongresu celotne strokovne internacionale bo zboroval v Parizu kongres kovinarjev internacionale. Od zadnjega kongresa dalje se je položaj za kovinarje po vseh deželah postril. Zato so bile posamezne zveze zapletene v neprestane boje.

O razvoju kovinarske industrije, o bojih in uspehih posameznih strokovnih zvez podaja plastično sliko 277 tiskanih strani obsegajoče poročilo tajnika mednarodne kovinarske zveze.

Železni internacionali pripada danes 30 organizacij v 20 deželah s celotnim članstvom 1,633.000.

Prihodnjič prinesemo obširnejše poročilo.

Delavska olimpijada v Pragi.

Dne 5. in 6. julija se je vršila v Pragi velika delavska olimpijada. Proslave je otvoril sprevod 12.000 otrok. Veliki telovadni stadion je sprejel one dni 400.000 gledalcev, tako da je prišlo na vsak dan 75.000 gledalcev. Vsak dan je nastopilo povprečno po 20.000 telovadcev.

Na olimpijado je prišlo 3000 nemških, 2000 avstrijskih in mnogo francoskih, angleških, ameriških, poljskih in drugih telovadcev. Slovenijo je žal zastopala le tričlanska delegacija.

Češko socialistično gibanje je ustvarilo proti vsem meščanskim organizacijam svoje protioorganizacije. Tudi v Sloveniji se moramo složno vsi vreti na to, da proti Orlovski in Sokolski zvezi upostavimo močno delavsko telovadno jednoto.

Discipliniranost avstrijskega delavstva.

Dunajsko porotno sodišče je oprostilo fašistovske morilce. Dunajska socialna demokracija je pozvala na demonstracijo vse delavstvo. Radi vmešavanja nekaterih provokatorskih elementov je prišlo do izgrediv. Policija in vojaštvo katoliškega prelata Seipla sta pričela streljati na demonstrante. Strokovna komisija je skupaj s socialdemo-

kratično stranko pozvala vse delavstvo na *generalno protestno stavko*. Vse delavstvo je takoj pristopilo v štrajk. Ko se je na Dunaju povrnil mir, ko se je policija umaknila in ko je prevzela komando nad Dunajem oborožena socialistična delavska republikanska zveza, je strokovna komisija proglasila konec stavke. In zopet je vse delavstvo sledilo pozivu. — Tako organizirano delavstvo se lahko bori proti reakciji.

Naši meščanski časopisi, zlasti »Slovenec«, so natrosili te dni polno laži, med drugim tudi to, kakor da je socialistično delavstvo pomagalo Seiplu. Ravno nasprotno je resnica. Vse strokovne organizacije in socialna demokracija so izvedle popolno generalno stavko proti Seiplu »katoliški« vladi, ki si je oškropila roke z delavsko krvjo. Seveda so pa organizacije skrbele tudi zato, da revolucionarni odpor ne bi šel tako daleč — da bi vkorakale italijanske, jugoslovanske in madjarske čete, ki bi napravile protidelavski pokolj po zgledu Bolgarije in Horthy-jeve Madjarske.

Brezposelnost v Sovjetski uniji.

Po poročilu »Pravde«, osrednjega organa ruske boljeviške stranke, je bilo 1. maja v Sovjetski uniji 1,428.000 brezposelnih, od teh 141.400 mladinskih delavcev.

V Moskvi sami je 209.487 brezposelnih, od katerih je 56,8 odstotkov strokovno organiziranih.

Brezposelne podpore na Češkem.

Po zadnji statistiki se je v češkoslovaški republici izplačalo sledečo vsoto brezposelnih podpor:

leta 1919	260,532.480 Kč
1920	94,978.185 Kč
1921	76,156.845 Kč
1922	209,398.718 Kč
1923	392,227.160 Kč
1924	140,056.921 Kč
1925	42,440.000 Kč
1926	28,420.000 Kč
1927 (do maja)	11,125.000 Kč

Naše organizacije.

Živilski delavci.

Ali je to pot k enotnosti ali k razbijanju strokovnih organizacij?

Centralna uprava »Sindikata živežarjev v Zarebu«, »nezavisni«, je prejšnji teden poslala v Ljubljano letak, vsebujoč gnojnice od kraja do konca na našo organizacijo. To gnojnico je raznašal po ljubljanskih pekarnah in vsiljeval pekovskim pomočnikom, vajencem in v tej stroki zaposlenim hlapcem, Anton Praprotniku, izključenci radi razbijanja in nediscipliniranosti v strokovni organizaciji, bivši pekovski mojster. Objavljamo izvleček in komentar k letaku. Med drugim se navaja v tem letaku:

1. Delavni čas (pekovskih pomočnikov) je vedno daljši, nedeljski počitek se ne spoštuje. Socialpatriotje, katerim ste kar na slepo verjeli in radi katerih ste pogazili lastne zaključke, s katerimi ste zaključili vprašanje zedinjenja z nezavisnimi na skupščini (sekcije pekov v Ljubljani! Opomba Zveze!) dne 22. septembra 1926, so glavni krivci za tako težek položaj, v katerem se Vi nahajate.

2. Izključena je dolgoletna in požrtvovalna članica Vaše organizacije s. A. Kovič-eva, na njeno mesto tajnika pa je vsiljen človek, ki grozi, da bodo živilske organizacije razpuščene, ako se zedinite v nezavisnimi.

3. Tajnik zveze dela v sporazumu z delodajalci za svojo lastno korist.

4. Zakaj ni zaprtih 2000 živilskih delavcev, kateri so člani nezavisnih organizacij?

5. Namesto krivega zedinjenja morate zahtevati pravo in iskreno zedinjenje s sindikatом živežarjev, kateri Vas bode z uspehom vodil v boju proti delodajalcem od zmage do zmage. Vaš glas za zedinjenje mora biti odločen in neomahljiv za zedinjenje vseh živilcev v eno enotno zvezo. Dati morate na znanje vsem sleparjem, da se nečete dati več slepariti. Vi čutite potrebo, zedinjenja pekovskih delavcev in na to delajte, dokler ne dosežete svoj cilj.

Sindikat živežarjev v Zarebu.

ŽIKA

Kaj je žika? Ako je še ne poznate, zahtevajte jo v trgovini, Dobite jo v rdečih zavitkih. Prepričala se boste, da je mogoče z žiko pripraviti res okusno in redilno kavo.

Mi pa odgovarjamo:

1. Delovni čas pekovskih pomočnikov in nedeljski počitek, ki je po zakonu predpisan, se res ne upošteva in ne spoštuje. Najbolj pa se krši v Zagrebu in Beogradu, kjer niso v premoči socialpatriotje, ampak »nezavisni«, njim na čelu pa nadebudni Kranjec. Zveza živilskih delavcev za Slovenijo v Ljubljani si ni dala za nalogo, da bo prepričala in spreobročala socialiste v komuniste ali pa narobe, ker so v naši organizaciji pošteni člani in prvi i drugi, še manj pa razbijače strokovnih organizacij.

Dasi so pekovski pomočniki s svojo socialno zakonodajo na kraju, jih vendar ne bodo rešili iz tega pekla, ne socialpatriotje še manj pa lažikomunistični razbijači (ne mislim komuniste-delavce) pač pa pošteni socialisti in komunisti, če se že politično izražamo — to so zavedni in zvesti člani naše organizacije. Oni redno prihajajo na naše sestanke, vršijo agitacijo za organizacijo ter poleg tega tudi redno s svojimi član. prispevki prispevajo organizaciji. Ne pa tako kakor par razbijačev, ki pride v organizacijo in plača dva članska prispevka, zato da lahko razbija.

2. Izjavljamo, da s. A. Kovič-eva ni bila nikdar naša članica in da je ona službo zapustila iz lastne volje, in vsled bolezni (jetike) in se točasno nahaja v okrevališču OUZD na Golniku. Vsled tega so dejstva, katere trosijo nezavisni v letaku, po svojem razbijaškem agentu A. Praprotniku, podla laž, katero lahko troši in piše samo komunistični agent-provokater. Tajnik zveze, s. Ivan Tome nam ni vsiljen človek, pač pa ga je izvolilo delavstvo, vsled zaupanja in boljše sposobnosti v praktičnem oziru, ki mnogo bolj koristi organizaciji, kakor pa kakšen »nezavisni« teoretik. Izjavljamo tudi, da nimamo nikake bojazni pred policijo v slučaju zedinjenja, imamo pa bojazen, da bi se v tem slučaju razbil celokupni živilski pokret, ker bi bilo preveč teoretikov in pa premalo praktičnega strokovnega dela. Vsaj radi tega se ponavadi nezavisni koljejo med seboj. Torej malo manj vpitja, pa več dela!

3. Tajnik naše zveze dela v korist celokupnega živilskega delavstva in ne samo za pekovske pomočnike, kakor tajnik nezavisnih, kateri ima pred nosom pivovarsko podjetje, pa brez organizacije itd. Če nam nezavisni živežari dokažejo, da ima tajnik naše zveze kakršnokoli korist od delodajalcev, ker po Vašem mnenju dela z njimi v sporazumu, Vam bodemo od srca hvaležni, ker bodemo uvideli, da sindikat (ali Kranjec) nezavisnih živežarjev v Zagrebu ne vodi računa samo o Zagrebu, Hrvaški, ampak tudi o Sloveniji in o našem tajniku.

Povdarjamo tudi to, da je bil s. Tome vsled požrtvovalnega dela za organizacijo, že mnogokrat odpuščen iz službe, seveda po mnenju nezavisnih, vsled prepožrtvovalnega sodelovanja s kapitalisti.

4. Sindikat nezavisnih nas vprašuje, zakaj ni zaprtih 2000 živilskih delavcev, kateri so člani nezavisnih organizacij. Najprej povdarjamo, da danes nič ne verjamemo na številko 2000. Če pa je temu tako, potem vprašamo mi nezavisni sindikat, ki ima za današnje razmere, organizirano ogromno maso (gorenjih 2000 članov) in ko nam zagotavlja v boju zmago za zmago, kljub temu, da nas v Sloveniji — škoda — ni organiziranih 2000, ampak samo 400, — zakaj potem nezavisni sindikat s svojimi 2000 člani ne zmaguje v Zagrebu in drugod? Zakaj ni potem odpravil nočno in nedeljski počitek in druge nedostatke, ki bijejo pekovskega pomočnika.

a) Živilski delavci, odnosno vodstvo nezavisnih živežarjev ima na Hrvaškem velikaški kompleks indiferentnih v živilsko stroko spadajočih delavcev organizirati, jih povesti

v boj od zmage do zmage, vsaj na socialnem polju.

b) V Zagrebu, ki kriči po zedinjenju živilskih delavcev v eno organizacijo, imajo nezavisni živežarji, ogromnega dela s tem, da se na sejah, sestankih in v časopisju pripravijo o socialpatriotizmu, reformizmu, kdo je bolj revolucionaren, kdo manj. Kraj tega pa hvalijo samega sebe, ter se postavljajo v jasno luč, kakor nekdanji ljudje, kateri so verovali v enega samega boga, vmes pa so oboževali zlato tele. In sodrugi, nezavisni delavci! Tu je tista pogreška našega vodstva. Namesto, da iskreno govorite o zedinjenju, — vsaj v Zagrebu —, o nočnem in nedeljskem počitku, pa se pripravite in vrtate kakor zajedavci. Zato Vam nasvetujemo, živilski delavci v Sloveniji, da pritisnete na Vaše vodstvo, da najprej napravi red v lastni hiši, v lastni okolici, potem pa naj gre šele k sosedu njegovo delo kritizirati. Zahtevajte in stopite z odkritosrčnostjo v stik s Savezom Živežarjev v Zagrebu, uredite razmere v Zagrebu tako, da bodo imele provincе in druge dežele pred Vami respekt. Kadar boste storili to, tedaj bomo radevoljno sprejemali tudi Vaše nasvete, sicer pa se trudite zaman. Zrelost in taktiko strokovnih organizacij — čeprav še ni na višku — smo pokazali mi Slovenci s tem, ko smo sami brez Vaše asistencе, ustvarili zedinjenje strokovnih organizacij. Zato tudi ne dopustimo nikomur, da bi jih razdvajal. Zato tudi prednjačimo v tem oziru pred ostalimi organizacijami v Jugoslaviji. Dolžnost teh ostalih organizacij in Vaša pa je, da se ravnate po našem vzgledu, kakor bo vodilo delavstvo v močne in strnjene mase organiziranega delavstva.

5. Priporoča se nam iskreno zedinjenje vseh živilskih delavcev Jugoslavije. Povedati moramo nezavisnim, da naj si ne lastijo našega dela za zedinjenje, na katerem deluje naša zveza že 6 let. Torej 6 let se že trudimo, da prepričamo živilske delavce na jugu o potrebi zedinjenja. Toda naš glas je glas vpjočega v puščavi, katerega pa slišijo vsaj hijene in šakali. Nas pa ne slišijo nezavisni živežarji, kateri pa ponavljajo naše iskrene besede po zedinjenju. Za uredničenje teh pa jim vsaj do danes ni bilo . . . Tudi mi podčrtavamo, in kličemo proletarijat Jugoslavije, živilski delavci odprite oči, otresite se sleparjev, demagogov.

Tajnik nezavisnih, Kranjec, dobro ve za sklep živilskih delavcev Slovenije, pa ga kljub temu potvarja, razbija in izliva svojo lastno gnojnico na našo organizacijo. Povemo pa Kranjcu, da je ravno on tisti, kateri je razbil zedinjenje vseh živilcev v Jugoslaviji.

Sestanek pekovskih pomočnikov, 22. sept. 1926 v Ljubljani, je sklenil in

predložil načrt za zedinjenje, ki ga je tudi Kranjec akceptiral in ki se glasi:

a) Zveza živil. delav. Jugoslavije skliče konferenco vseh živil. org. Jugoslavije, na kateri naj se izvrši zedinjenje vseh živilskih delavcev. Zedinjenje naj se tako, da ostanejo po zedinjenju v sestavi URSSJ vsi tisti člani, kateri so bili pred zedinjenjem, ravno isto velja za nezavisne, kateri so v sestavi CRSOJ.

b) Savez sam kot tak, naj bi bil avtonomen, to se pravi, da naj bi bil izven URSSJ in CRSOJ. Priključen pa naj bi bil internacionalni v Zürichu.

Med tem, ko so se vršile priprave za konferenco, so nezavisni ta sklep anulirali in izjavili: mi smo sicer pripravljeni se zediniti, vendar pa naj kongres odloči, ali vstopimo v URSSJ ali v CRSOJ. Presodi naj torej delavstvo samo, kdo je razbijač, kdo krši sklepe in kdo je za zedinjenje. Eno moramo še povedati nezavisnim, da naj ne pozabijo, da so ruski živežarji tudi v naši internacionalni v Zürichu. Šli so v internacionalo iz solidarnosti, ne da bi bili vprašani ali zahtevali od IUL svetovni kongres, ki naj bi določil ali naj gredo v rusko ali v mednarodno unijo. Naj ne pozabi Kranjec, da ima naša internacionala nad 700.000 članov in da smo tudi med temi edini živilski delavci Jugoslavije le mi Slovenci, že nad 25 let. Zato izjavljamo ponovno, da ne bomo nikdar izstopili iz internacionale, ker hočemo biti zvesti vsem živilskim delavcem celega sveta, tudi ruskim, kateri gotovo niso lažikomunisti, kakor mnogi pri nas v Jugoslaviji.

Naloga vseh živilskih delavcev Jugoslavije je, da ne vprašujejo po konglomeratu revolucionarnosti, ampak da se priključijo naši zvezi, ki bo potem delala s podvojeno silo, ker nas bode več in ker bomo imeli skupen načrt. Skupno se bomo borili lažje in tudi lažje zmagovali, kakor pa sedaj, ko se pripravate med seboj.

Proletariat potrebuje celih mož — ne pa zajcev, kateri imajo vsakega civilista za preoblečenega »špiclja« ter jim skoči srce v čevlje.

Ob tej priliki mora biti povedano, da naš list ni namenjen napadanju, ker imamo vsaj živilski delavci mnogo drugega za objavljati v našem časopisu. Izjavljamo, da smo sedaj prvič in zadnjič prijeli v tem slučaju za pero. Mi ne želimo nikakih jerofov za nas. Če pa bi to razbijanje od strani nezavisnih ne prenehalo, tedaj bomo spregovorili še enkrat. Potipali bomo in prinesli marsikatero glavo na solnce, da se ji scedi smrdljiva revolucionarnost, Toliko v vednost.

V imenu centralnega odbora
Zveze živilskih delavcev Jugoslavije.
Predsednik: Blatnik Alojzij I. r.
Tajnik: Ivan Tome I. r.

Pekovskim pomočnikom Slovenije pa svetujemo, da se ogibljejo garjavih hijen, katerih interes ni za zboljšanje našega bednega položaja v katerem se nahajamo, ampak njih interes je, da nas požro, da nas razdvojijo in potisnejo v še hujšo bedo. Zato pravimo:

Stran z razbijači strokovnih organizacij!

Stran s provokaterji!

Stran z delomržeži!

V strokovno organizacijo, vsi do zadnjega. Tam se bomo izkristalizirali in usposobili za doseg naših pravic.

Za zedinjenje vseh živilskih delavcev Jugoslavije v eno močno razredno borbno organizacijo za korist delavstva, ne pa korumpiranim političnim prostitutkam.

V boj za starostno zavarovanje, za priznanje str. organizacij in obratnih zaupnikov in za druge soc. pridobitve.

Opomba uredništva: Nekateri člani naše agilne živilske organizacije so nam zamerili, ko smo v prejšnjih številkih »Delavca« deloma odgovorili na nesramne napade »Enotnosti«. Iz tega napada nekaterih razbijačev na živilsko organizacijo se bodo najbolje prepričali vsi sodrugi, da mi nismo napadali poštenih komunistov, temveč smo le razkrinkali one, ki zadnje čase stalno napadajo enotne strokovne organizacije v Sloveniji z namenom, da jih razbijajo in ustanove nekake »nezavisne«. V smislu tivolškega kongresa zedinjenja branimo mi enotnost strokovnega gibanja. Nam je prijatelj vsakdo — bodisi socialist ali komunist — ki dela lojalno v strokovni organizaciji. Naš sovražnik in sovražnik pa je vsakdo, kdor težko priborjeno strokovno enotnost razbija.

Živela delavska enotnost!

Krojači.

Vsem podružnicam in članom oblačilnih delavcev. Bivši član Fr. Kosú, čl. št. 203 Osrednjega društva oblačilnih delavcev za Slovenijo, kateri ima plačanih prispevkov do vštevi 2 tednov v letu 1927, je kot zaupnik delavnice pobiral tedenske prispevke. Tako nabrani denar ni obračunal organizaciji, temveč ga je porabil za svoje osebne namene. S tem se izključuje iz organizacije, kakor tudi iz poštene proletarske družbe. Pozivljamo vse sodruge, da se izogibajo tega defraudanta delavskega denarja.

Odbor podružnice Ljubljana.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Hrastnik.

Razmere v kemični tovarni. Težko nam je v enem samem članku povedati vso krivico, ki jo prenaša delavstvo te tovarne. Zlasti pa od tedaj naprej, ko neomejeno vlada ing. Volman. Ta gospod sicer ni naš državljan, je češki državljan, tedaj naše sorodne krvi. Nizke plače, strupeni plini, silno prašno delo, ako pa ne moreš toliko narediti kolikor se od tebe zahteva, se ti odtegne polovico tvoje dnevnice za kazen. Ne pomislijo gospodje, da za to gladovno plačo, ki jo dobimo, ne znamo vstvariti čudežev. Večno predbacvanje, da tudi rudarji ne zslužijo več, ka-

kor mi, je migljaj, kako kapitalisti delajo roko v roki, kadar kradejo in žulijo delavstvo, češ, saj je oni drugi kapitalist še bolj nesramen kakor sem jaz. Čezurno delo se ne plačuje s 50%, tudi akord se ne plačuje po kolektivni pogodbi. Delavsko sobo nam je gospod ravnatelj obljubil že davno in večkrat. Vsaki deputaciji, ki pride k njemu, obljubuje — ali zaman, obljubiti in dati je za enega ravnatelja preveč. V kislinskem obratu se delavcu šestokrat zažge obleka in koža. Da se nam naj povrne ožgano kožo ne vprašamo, da pa se nam mora povrnti v smislu pogodb obleka, to pa napravi vsaka bolj moderna tovarna, medtem ko na žalost za našo tovarno tega ne moremo trditi. Ako se kdo predrzne vprašati, se ga navadno nahruli. Ko je bil še prejšnji ravnatelj gospod Burgar, smo vedno izdelovali fabrikate za zalogo. Ako je bilo vprašanje po tem ali onem fabrikatu, se je povpraševalca takoj zadovoljilo. Sedaj temu ni tako. Zaloge nimamo nobene ne, ko pride večje naročilo, kakor za barve, za žvepleno kislino itd., tedaj se priganja in divja nad delavci, da naj delajo hitro, da je dela dovolj, delati se mora na akord, dela se po dva šihita, razume se, da se pri tem ne ozira na državne in druge delavske predpise. Ko je delo dovršeno, tedaj je prostovoljni dopust ob nedeljah in praznikih. Naše plače so škandalozno nizke. Dnevni zaslužek 23—32—36 Din, to je vse kar imamo. Da bi se nas gospodje usmilili, toliko nevedni ne smemo biti. Pri takem podjetju, ki obratuje z milijonskimi profiti, bi se moralo plačati delavstvo dostojno, če ne za drugo, vsaj radi ugleda dotičnega podjetja, ako lahko plačuje podjetje kemične tovarne v Celju za 15% boljše, kakor naše pri istem delu, tedaj je naloga nas delavcev, da opozorimo gospoda na njihovo dolžnost. To pa samo tedaj, ako vsi delavci branijo naše zahteve. Konstatirati moramo, da veliki del revščine, ki jo prenašamo, smo si sami krivi. Naša nemarnost do organizacije ter babje čenče nasprotnikov, ne smejo nas omajati v naši veri. Ob tej priložnosti povemo vodstvu naše tovarne z vsem poudarkom, da živi nočemo v grob, borili se bomo z vsemi sredstvi, da si priborimo v tovarni ugled in boljše pogoje za življenje. Vsem delavcem pa kličemo: kdor soglaša z našim mnenjem, naj pride k nam in pomaga graditi organizacijo, boriti se in zmagati.

Lesni delavci, pozor!

Mizarski pomočniki v Mariboru se nahajajo v meznem gibanju. Noben lesni delavec naj ne potuje v Maribor v svrhu povpraševanja dela!

Zahvala. Podpisani se tem najiskreneje zahvaljujem sodrugom steklarjem iz Rogaske Slatine za podarjeno mi podporo v znesku Din 184 za časa moje bolezni. — Franc Sitter.

Svoji k svojim!

KJE SE NAJBOLJŠE KUPI,
JE BREZ DVOMA ZNANO
„PRI NIZKI CENI“
IGN. ŽARGI, LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta 3

Priporočamo testenine

ki so najboljše.

Sodrugi!

Zahtevajte po vseh
brivnicah, kavarnah,
gostilnah „Delavca“!
„Delavec“ naj ne
manjka v nobenem
javnem lokalu!

Stara tovarna nogavic in pletenin

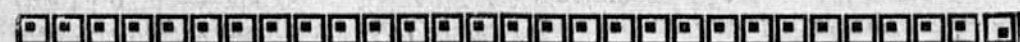
M. FRANZL sin
Ljubljana, Privoz šte. 10.

priporoča svoje prvovrstne izdelke po znatno nižjih cenah. — Sprejema se tudi bombaž in volna v pletenje.

Ustanovljeno 1852.

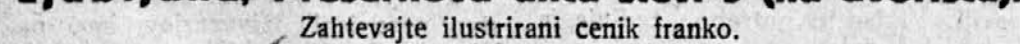
TEOD. KORN
Ljubljana,
Poljanska cesta št. 8.

Krovstvo, kleparstvo, inštalacija vodovodov in kurjava. Pločevnasta embalaža in litografija.

Najboljše in najtrpežnejše čevlje vseh vrst lastno-ročnega izdelka in najceneje dobiš le pri tvrdki

„DOKO“ I. ČARMAN
Ljubljana, Prešernova ulica šte. 9 (na dvorišču).
Zahtevajte ilustrirani cenik franco.

Jos. Olup, Ljubljana

Stari trg 1 in 2

priporoča svojo trgovino z manufakturnim blagom in moškimi oblekami domačega izdelka po najnižjih cenah. Tudi obleke po naročilu se najhitreje in najceneje izvršujejo.

L. MIKUŠ
LJUBLJANA,
MESTNI TRG ŠTEV. 15.

DEŽNIKI.

Na malo! Na veliko!

Ustanovljeno 1839.

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatike. Posebni oddelek za popolno popravo, emaliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F.B.L., tovarna dvokoles in otroš. vozičkov
Ljubljana, Karlovska 4

NA DROBNO. NA VELIKO.
Specijalna trgovina vozičkov in koles sprejema v popravilo vozičke, kolesa, šivalne stroje. Poniklanje, lakiranje, avtogetično varenje.
Oton ZEMELROK
Lastna tovarna Glince, Tržaška c.
Prodajalna Marijin trg šte. 8.

